

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ЗАГАЛЬНА СЕЛЕКЦІЯ РОСЛИН

Спеціальність	201 Агрономія	Обов'язковість дисципліни	Вибіркова
Освітня програма	Агрономія	Факультет	Агрономії та захисту рослин
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)	Кафедра	Генетики, селекції та насінництва

ВИКЛАДАЧ

Гопцій Тетяна Іванівна

Освіта	- вища – спеціальність «Агрономія»
Науковий ступінь	доктор сільськогосподарських наук за спеціальністю 06.01.09 «рослинництво»
Вчене звання	- професор
Досвід роботи	- понад 42 роки

Показники професійної активності з тематики курсу:

Авторка та співавтор більше 220 наукових публікацій, серед них: 2 монографії, 5 навчальних посібників, 2 довідники, співавтор 5 наукових патентів та 9 авторських свідоцтв, 1 ДСТУ, співавтор Галузевих стандартів вищої освіти ОКХ і ОПП ОКР “Спеціаліст” і “Магістр” спеціальностей: “Селекція і генетика сільськогосподарських культур” ”Насінництво і насіннезнавство”, 2012р. Авторка методичних розробок.

Телефон	+380503581175	E-mail	tetiana.gopciy@btu.kharkov.ua tetiana.gopciy@gmail.com	Дистанційна підтримка	ZOOM, Google Meet, Viber, Moodle
----------------	---------------	---------------	--	------------------------------	----------------------------------

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	є формування у здобувачів теоретичних і практичних основ селекції рослин, знань та умінь з сучасних методів селекції с.-г. культур. Загальна селекція, базуючись на основних методах досліджень: гібридизації та добору використовує досягнення інших біологічних наук таких як: ботаніка, фізіологія, біохімія, генетика, цитологія, рослинництво, землеробство, фітопатологія і
-------------	---

	ентомологія, екологія, технологія переробки та зберігання продуктів. Необхідність таких знань полягає у тому, що сучасне сільськогосподарське виробництво пред'являє значні вимоги до нових сортів і гібридів сільськогосподарських культур. Так, знання ботаніки дає змогу селекціонеру орієнтуватися в систематиці вихідного матеріалу, необхідного для створення сорту чи гібриду. Закономірності, пов'язані з механізмами фотосинтезу, живлення, імунітету рослин, розкривають ряд можливостей організмів (продуктивність, стійкість проти стресових факторів, хвороб і шкідників). Положення генетики про дискретність спадковості, вчення про мутації і модифікації, поняття про генотип і фенотип, домінантність і рецесивність гомо- і гетерозиготність, гетерозис, новоутворення при гібридизації мають виключно важливе значення для розвитку теоретичних основ селекції.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, командна робота
Специфічні результати навчання	В результаті вивчення дисципліни здобувач повинен знати завдання та головні напрямки селекції, її роль в інтенсифікації землеробства; учення про сорт та вихідний матеріал в селекції рослин; закономірності формоутворюючого процесу та дію добору в селекційних популяціях; методи створення та оцінки селекційного матеріалу; організацію та техніку селекційного процесу; організацію і методику сортовипробування та порядок включення нових сортів і гібридів до Державного реєстру сортів рослин України; уміти : одержувати селекційний матеріал з застосуванням методів внутрішньовидової, віддаленої гібридизації, індукованого мутагенезу, поліплоїдії, гаплоїдії; добирати методи оцінки вихідного та селекційного матеріалу, проводити добір в залежності від задач селекції; здійснювати закладання всіх видів селекційних розсадників та проводити сортовипробування..
Обсяг і форми контролю	3 кредитів ЄКТС (90 годин), 12 годин лекцій, 18 годин практичні заняття, 60 годин – самостійна робота, модульний контроль, підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, командна робота
Умови зарахування	вільне зарахування

ДОПОВНЮЄ ТА ПОГЛИБЛЮЄ КОМПЕТЕНЦІЇ І ПРН ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Програмні компетентності	ЗК.06. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК.11. Прагнення до збереження навколишнього середовища. СК.01. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, плодівництво, овочівництво, ґрунтознавство, кормовиробництво, механізація в рослинництві, захист рослин).
Програмні результати навчання	ЗПРН.04. Порівнювати та оцінювати сучасні науково-технічні досягнення у галузі агрономії. ЗПРН.05. Проводити літературний пошук українською та іноземною мовами та аналізувати отриману інформацію. СПРН.01. Демонструвати знання й розуміння фундаментальних дисциплін в обсязі, необхідному для володіння відповідними навичками в галузі агрономії. СПРН.02. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін СПРН.03. Володіти статистичними методами опрацювання даних в агрономії. СПРН.04. Володіти на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності агроценозів із збереженням природного різноманіття СПРН.05. Аналізувати та інтегрувати знання із загальної та спеціальної професійної підготовки в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі агрономії. СПРН.06. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.

СПРН.07. Проектувати й організувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

МОДУЛЬ 1. ОСНОВНІ ЗАДАЧІ І НАПРЯМКИ СЕЛЕКЦІЇ РОСЛИН, ЕТАПИ ЇЇ РОЗВИТКУ. ПОНЯТТЯ ПРО ВИХІДНИЙ МАТЕРІАЛ

Тема 1	Вступ. Селекція як наука і галузь сільськогосподарського виробництва.
Тема 2	Основні задачі і напрямки селекції рослин..
Тема 3	Поняття про вихідний матеріал. Аналітична селекція.
Тема 4	Внутрішньовидова гібридизація.
Тема 5	Віддалена гібридизація

Модуль 2. МЕТОДИ СТВОРЕННЯ ВИХІДНОГО МАТЕРІАЛУ

Тема 6	Експериментальна зміна числа хромосом для цілей селекції.
Тема 7	Мутагенез в селекції рослин..
Тема 8	Селекція гетерозисних гібридів.
Тема 9	Добір і формування сорту
Тема 10	Організація і техніка селекційного процесу.
Тема 11	Державне сортовипробування.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

ЛІТЕРАТУРА

1. Спеціальна селекція і насінництво польових культур/ Н.І. Рябчун, М.І. Єльніков, А.Ф. Звягін. – Харків: Видавництво Харків, 2010. – 462.с
2. Основи селекції польових культур на стійкість до шкідливих організмів/ В.В. Кириченко, В.П. Петренкова, І.М. Черняєва. – Харків: Інститут рослинництва ім. В.Я. Юр'єва, 2012. – 320.с
3. Сучасні сорти та гібриди сільськогосподарських рослин: довідник/ Т.І. Гопцій, М.В. Проскурнін, М.Ф. Воронков. – Харків: ХНАУ, 2011. – 385 с .
4. Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин/ М.Я. Молоцький, С.П. Васильківський, В.І. Князюк, В.А. Власенко. – Київ: Вища освіта, 2006. – 463 с .
5. Методологія оцінювання стійкості сортів пшениці проти шкідників і хвороб /С.О. Трибель, М.В. Гетьман, О.О. Стригун, Г.М. Ковалишина, А.В. Андрющенко. – Київ: Колобіг, 2010. – 392 с.
6. Гопцій Т.І., Лиманська С.В., Гудим О.В. Методи оцінки вихідного і селекційного матеріалу: навч. посіб. / Т.І. Гопцій,– Харків: ХНАУ, 2021. – 106 с

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Молоцький М.Я. Селекція та насінництво польових культур: практикум / М.Я. Молоцький, С.П. Васильківський, В.І. Князюк. – Біла церква, 2008. – 192 с.
2. Гопцій Т.І., Лиманська С.В., Гудим О.В. Загальна селекція та сортознавство. Методичні вказівки до семінарських, практичних занять і самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського рівня) галузі знань 20 "Аграрні науки і продовольство, Харків, 2020,40 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ЄКТС (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Усі учасники освітнього процесу (у тому числі здобувачі освіти) мають дотримуватися Кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані в «Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин ДБТУ», виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.